

**UCHWAŁA NR LIV/1020/23
RADY MIASTA TYCHY**

z dnia 26 października 2023 r.

w sprawie przyjęcia Programu współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 19, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023.40 z późn.zm.), w związku z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2023.571), na wniosek Prezydenta Miasta Tychy, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz po zaopiniowaniu przez Komisję Porządku Publicznego, Zdrowia, Spraw Społecznych i Samorządowych

Rada Miasta Tychy uchwała:

§ 1

Przyjmuje się Program współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodnicząca Rady
Miasta Tychy

Barbara Konieczna

Załącznik do uchwały Nr LIV/1020/23

Rady Miasta Tychy

z dnia 26 października 2023 r.

Program współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie NA ROK 2024

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne i okres realizacji Programu

1. Ilekroć w niniejszym Programie współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zwanym dalej Programem, jest mowa o:

- 1) „ustawie” – rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 2) „organizacjach pozarządowych” – rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy;
- 3) „działalności pożytku publicznego” – rozumie się przez to działalność pożytku publicznego w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy;
- 4) „otwartym konkursie ofert” – rozumie się przez to tryb zlecenia realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, o którym mowa w art. 13 ustawy;
- 5) „mieście” – rozumie się przez to miasto Tychy;
- 6) „Prezydencie” – rozumie się przez to Prezydenta Miasta Tychy;
- 7) „wydziałach i jednostkach merytorycznych” – rozumie się przez to Wydziały Urzędu Miasta oraz jednostki organizacyjne miasta.

2. Program realizowany będzie w okresie **od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku**.

Rozdział 2.

Zasady współpracy

Współpraca miasta z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach:

Pomocniczości – opartej na obopólnej chęci wzajemnych działań, uzasadnionych potrzebami lokalnej wspólnoty, dążąca do skutecznej realizacji zadań publicznych.

Suwerenności stron – wzajemne respektowanie swojej odrębności i niezależności w sposobie działania, nie ingerowanie w wewnętrzne sprawy podmiotów współpracy.

Partnerstwa – równoprawny i dobrowolny udział stron w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązania oraz wykonywaniu zadań publicznych.

Efektywności – miasto przy zlecaniu organizacjom pozarządowym zadań publicznych, dokonuje wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, a organizacje będą gwarantowały wykonanie zadań zleconych w sposób profesjonalny, efektywny i terminowy.

Uczciwej konkurencji – wszelkie działania miasta oraz organizacji pozarządowych odbywają się w granicach i na podstawie przepisów prawa oraz przyjętych procedur, przy zachowaniu zasady jawności.

Jawności – miasto zapewnia równy dostęp do informacji poprzez ich publikowanie w BIP i w serwisie internetowym dla organizacji pozarządowych, a także dba o czytelność i przejrzystość procedur związanych z realizacją współpracy we wszystkich jej formach określonych w Programie. Zasada jawności obliuguje również organizacje pozarządowe do udostępnienia miastu informacji dotyczących ich działalności.

Rozdział 3.

Zakres przedmiotowy oraz priorytetowe zadania publiczne

1. Zakres przedmiotowy

Program reguluje współpracę między miastem a organizacjami pozarządowymi w zakresie planowania, inicjowania i realizacji zadań publicznych na terenie miasta lub na rzecz jego mieszkańców w obszarach:

1) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób

- a) prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku,
- b) prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych,
- c) prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia dla osób po 60 roku życia,
- d) prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- e) dystrybucja żywności do osób i rodzin najbardziej potrzebujących,
- f) funkcjonowanie Klubu Senior+,
- g) prowadzenie sklepu społecznego oraz klubokawiarni.

2) nieodpłatna pomoc prawna oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa także udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego

- a) prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

3) ochrona i promocja zdrowia

- a) organizacja i prowadzenie działań w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców miasta,
- b) zapewnienie opieki osobom chorym na nowotwory w stanie terminalnym.

4) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

- a) organizacja dowozu wraz z zapewnieniem opieki dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej,
- b) prowadzenie świetlicy terapeutycznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie pozbawionych instytucjonalnej opieki,
- c) działania na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami,
- d) działania Warsztatu Terapii Zajęciowej.

5) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym

- a) prowadzenie działań na rzecz osób starszych zapobiegających wykluczeniu społecznemu, w tym cyfrowemu.

6) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

- a) współpraca na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Tychach.

7) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury

- a) Tyskie Inicjatywy Kulturalne.

8) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej

- a) współorganizacja imprez sportowo-rekreacyjnych,
- b) organizowanie zadań sportowych oraz animacja różnego typu środowiskowych imprez sportowych dla dzieci i młodzieży w oparciu o istniejącą bazę sportową,
- c) prowadzenie programu „Kibice Razem”,
- d) wspieranie rozwoju sportu.

9) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego

- a) edukacja ekologiczna,
- b) ochrona zwierząt szczególnie cennych dla funkcjonowania ekosystemu.

10) **promocja i organizacja wolontariatu**

a) prowadzenie Tyskiego Centrum Wolontariatu.

11) **przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym**

a) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie,

b) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

c) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną,

d) wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

12) **działalność na rzecz integracji cudzoziemców**

a) prowadzenie działań na rzecz integracji cudzoziemców przyjeżdżających i osiedlających się w Tychach.

13) **działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka**

a) wspieranie rodziców/opiekunów prawnych poprzez między innymi działania informacyjno-edukacyjne w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych.

2. **Priorytetowe zadania publiczne:**

- 1) pomoc społeczna,
- 2) ochrona i promocja zdrowia,
- 3) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 4) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- 5) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- 6) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- 7) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- 8) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- 9) promocja i organizacja wolontariatu,
- 10) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
- 11) działalność na rzecz integracji cudzoziemców,
- 12) działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka.

Rozdział 4.

Cel główny i cele szczegółowe Programu

1. Celem głównym Programu jest ustalenie zasad i form współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi w prowadzeniu działań mających na celu wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego.

2. Cele szczegółowe:

- 1) wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych,
- 2) podnoszenie skuteczności i efektywności realizacji zadań publicznych,
- 3) upowszechnianie wiedzy na temat organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej wśród mieszkańców.

Rozdział 5.

Sposób realizacji oraz sposób oceny realizacji Programu

1. Sposób realizacji Programu

1) Podmiotami uczestniczącymi w realizacji Programu są:

a) Rada Miasta Tychy w zakresie wyznaczania kierunków współpracy z organizacjami,

- b) Prezydent realizujący Program współpracy jako organ wykonawczy,
  - c) Organizacje pozarządowe, bez względu na ich siedzibę, prowadzące działalność pożytku publicznego.
- 2) Prezydent realizuje Program przy udziale wydziałów Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych miasta, które w obszarach swojego działania współpracują z organizacjami.
- 3) Wydziały oraz jednostki merytoryczne prowadzą bezpośrednią współpracę z organizacjami, która w szczególności polega na:
- a) przygotowaniu otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych na realizację zadań dofinansowanych z budżetu miasta,
  - b) sporządzaniu sprawozdań z finansowej i pozafinansowej współpracy z organizacjami,
  - c) kontroli i oceny stanu realizacji zleconych zadań pod względem efektywności i jakości,
  - d) podejmowaniu i prowadzeniu bieżącej współpracy z organizacjami.

2. Sposób oceny realizacji Programu

- 1) Uwagi, wnioski i propozycje dotyczące bieżącej realizacji Programu, efektywności podejmowanych działań mogą być zgłaszane w formie pisemnej, elektronicznej lub ustnej.
- 2) Wszystkie wydziały i jednostki organizacyjne współpracujące z organizacjami pozarządowymi w trybie i na zasadach określonych w ustawie, przedkładają informację z realizacji Programu.
- 3) Informacja, o której mowa w pkt. 2) powinna zawierać dane o wykorzystanych środkach finansowych z budżetu miasta na poszczególne zadania oraz o następujących wskaźnikach przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych:

Lp.	Wskaźniki Realizacji Celu
1. wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych	-liczba organizacji pozarządowych i grup inicjatywnych mających siedzibę pod adresem ul. Barona 30 pokój 209, -liczba inicjatyw/spotkań/ liczba godzin doradztwa na rzecz organizacji pozarządowych, -liczba wydarzeń w mieście w których wzięły udział organizacje pozarządowe.
2. podnoszenie skuteczności i efektywności realizacji zadań publicznych	-liczba otwartych konkursów ofert, -liczba ofert złożonych w ramach konkursów i małych grantów, -liczba organizacji pozarządowych, które złożyły oferty, -liczba ofert odrzuconych, -liczba zawartych umów na realizację zadań, -wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych, -wysokość dotacji rozliczonych, -liczba uczestników biorących udział w zadaniach publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe, -liczba złożonych ofert przy wykorzystaniu elektronicznego generatora, -liczba ofert, umów oraz kwota dotacji przekazanych w innych trybach.
3. upowszechnianie wiedzy na temat organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej wśród mieszkańców	-działania podjęte w ramach kampanii „Zostaw 1,5% w Tychach”, -zestawienie organizacji pozarządowych, których działania zostały objęte patronatem.

Rozdział 6. Formy współpracy

1. Współpraca finansowa polega na:

- 1) zleceniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie, poprzez powierzenie bądź wsparcie ich wykonania, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb;

- 2) zleceniu zadań organizacjom pozarządowym, których cele statutowe są zgodne z zakresem merytorycznym zlecanych zadań;
- 3) uwzględnieniu przy zakupie usług na zasadach i w trybie określonym w ustawie prawo zamówień publicznych zastosowania klauzul społecznych lub innych istotnych kryteriów społecznych;
- 4) możliwości realizacji zadań w ramach umowy o inicjatywie lokalnej na zasadach określonych w ustawie;
- 5) możliwości ogłoszenia przez Prezydenta otwartego konkurs ofert na wsparcie zadań publicznych skierowanych do mieszkańców Tychów oraz organizacji działających na terenie miasta Tychy, realizowanych w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących spoza budżetu miasta Tychy (konkurs na tzw. „wkład własny”).

2. Współpraca pozafinansowa polega na:

- 1) wspólnym kształtowaniu miejskiego serwisu internetowego dla organizacji pozarządowych poprzez wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności oraz przesyłanie Newsletter NGO do przedstawicieli organizacji, którzy udostępnili swój adres e-mail;
- 2) zgłaszaniu zmian przez organizacje pozarządowe na adres ngo@umtychy.pl celem zaktualizowania elektronicznej bazy organizacji a także przekazywaniu informacji o ich działaniach na terenie miasta.
- 3) współpracy w przygotowaniu projektu Programu w zakresie planowanych do zlecenia organizacjom pozarządowym zadań publicznych;
- 4) współdziałaniu miasta z organizacjami pozarządowymi w ramach zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym;
- 5) organizowaniu i uczestniczeniu wzajemnie w spotkaniach, szkoleniach, konferencjach;
- 6) zawieraniu umów partnerskich z organizacjami pozarządowymi;
- 7) konsultowaniu z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- 8) promowaniu działalności organizacji pozarządowych w obszarze zadań publicznych, projektów realizowanych na rzecz mieszkańców oraz wspieraniu kampanii „Zostaw 1,5% w Tychach” na rzecz tyskich organizacji OPP;
- 9) udzielaniu rekomendacji organizacjom pozarządowym – na pisemny wniosek;
- 10) współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej;
- 11) udostępnianiu bezpłatnie pomieszczeń wraz z dostępem do Internetu przy ul. Barona 30 pokój 209;
- 12) udostępnianiu organizacjom pozarządowym sali sesyjnej Urzędu Miasta wraz ze sprzętem audiowizualnym – na pisemny wniosek złożony do Prezydenta;
- 13) w miarę możliwości na wsparciu rzeczowym, w tym przekazywaniu organizacjom pozarządowym: używanego sprzętu komputerowego, materiałów informacyjno - edukacyjnych z zakresu realizowanych zadań publicznych oraz materiałów promocyjnych miasta - na wniosek organizacji pozarządowych;
- 14) obejmowaniu patronatem Prezydenta, Zastępców Prezydenta lub Rady Miasta realizowanych przedsięwzięć - na pisemny wniosek;
- 15) umożliwianiu organizacjom pozarządowym realizującym zadania publiczne ubieganie się o wynajem lokali użytkowych na preferencyjnych warunkach jak również udostępnianiu miejskiej bazy sportowej, zgodnie ze stosownymi zarządzeniami Prezydenta Miasta Tychy.

Rozdział 7.

Wysokość środków planowanych na realizację Programu

1. Wysokość środków finansowych planowanych na realizację zadań publicznych określa uchwała budżetowa na 2024 rok.
2. Na realizację zadań publicznych miasta Tychy we współpracy z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w Programie planuje się środki w wysokości 19 300 000,00 zł.

Rozdział 8.

Tryb powoływania oraz zasady działania komisji konkursowych przy opiniowaniu ofert w otwartych konkursach ofert

1. Każdorazowo, w związku z ogłoszonym otwartym konkursem ofert na realizację zadań publicznych, powołuje się komisję konkursową w celu opiniowania składanych ofert.

2. Kandydatów do składu komisji konkursowej ze strony organizacji pozarządowych wybiera się spośród osób wskazanych przez te organizacje.
3. Czynności związane z naborem osób, o którym mowa w ust. 2, prowadzą merytoryczne wydziały i jednostki organizacyjne miasta, a ogłoszenie o naborze umieszcza się na stronie internetowej miasta dedykowanej organizacjom pozarządowym.
4. Każdy z członków komisji konkursowej jest uprawniony do udziału w każdym etapie jej prac.
5. Pracami komisji konkursowej kieruje przewodniczący lub w przypadku jego nieobecności zastępca przewodniczącego.
6. Komisja konkursowa opiniuje oferty na podstawie kryteriów oceny merytorycznej, które są określone każdorazowo w ogłoszeniu konkursowym.
7. Komisja konkursowa podejmuje rozstrzygnięcia zwykłą większością głosów, a w przypadku równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego lub w przypadku jego nieobecności zastępcy przewodniczącego.
8. Do ważności podejmowanych przez komisję konkursową rozstrzygnięć wymagana jest obecność więcej niż połowa jej składu.
9. Z przebiegu konkursu sporządza się protokół, podpisany przez wszystkich członków komisji konkursowej, który następnie jest przekazany Prezydentowi Miasta lub Zastępcy Prezydenta.
10. Obsługę kancelaryjną prac komisji konkursowych prowadzi odpowiedzialny za konkurs wydział lub jednostka organizacyjna miasta.

Rozdział 9.

Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji

1. Program opracowano na podstawie bieżącej oceny realizacji Programu współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023.
2. Konsultacje składały się z dwóch etapów:
  - Etap I na podstawie Uchwały Nr XXXII/617/21 Rady Miasta Tychy z dnia 28 października 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta Tychy.
  - Etap II na podstawie Uchwały Nr 0150/XLVI/1036/10 Rady Miasta Tychy z dnia 26 sierpnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.
3. W ramach I etapu przedmiotem konsultacji było „Przygotowanie projektu Programu współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi **oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego** na rok 2024”. Konsultacje trwały od 17 lipca do 12 września 2023 r.

Konsultacje przeprowadzono w następujących formach:

- zbieranie uwag w formie pisemnej i elektronicznej na stronie internetowej razemtychy.pl;
- dyżur pracownika merytorycznego, w godzinach pracy Urzędu;
- konsultacje z pracownikami wydziałów i jednostek prowadzącymi współpracę z organizacjami pozarządowymi;
- spotkanie z organizacjami pozarządowymi, które odbyło się 10 sierpnia 2023 r.
- spotkanie pracowników urzędu z Regionalnym Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej, które odbyło się 3 sierpnia 2023 r.

Materiały oraz informacje dotyczące konsultowanego projektu zamieszczono:

- na stronie bip.umtychy.pl w zakładce organizacje pozarządowe – konsultacje;
- na stronie razemtychy.pl w zakładce konsultacje społeczne;

- na stronie <https://umtychy.pl/artukul/8660/konsultacje-spoeczne> ;
- na portalu społecznościowym facebook Tychy-Współpraca Miasta z NGO w dniu 17 lipca 2023 r.
- w rozsyłanym Newsleterze dla NGO – wysłanym 17 lipca 2023 r.

W ramach konsultacji zgłoszono kilka propozycji. Jedna z nich została częściowo uwzględniono, natomiast zmiany zaproponowane przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia zostały uwzględnione. Raport z przeprowadzonych konsultacji umieszczono na stronie: bip.umtychy.pl w zakładce organizacje pozarządowe – konsultacje oraz razemtychy.pl w zakładce konsultacje społeczne.

4. W ramach II etapu przedmiotem konsultacji był projekt uchwały, przygotowany między innymi w oparciu o wniesione propozycje w I etapie. Konsultacje trwały od 14 września do 28 września 2023 r.

Materiały oraz informacje dotyczące konsultowanego projektu zamieszczono:

- na stronie bip.umtychy.pl w zakładce organizacje pozarządowe – konsultacje;
- na tablicy ogłoszeń Urzędu;
- na stronie razemtychy.pl w zakładce NGO – konsultacje z NGO.
- w rozsyłanym Newsleterze dla NGO – wysłanym 14 września 2023 r.

W trakcie II etapu konsultacji nie zgłoszono uwag do Programu. Wyniki z przeprowadzonych konsultacji umieszczono na: tablicy ogłoszeń Urzędu, stronie razemtychy.pl w zakładce NGO – konsultacje z NGO oraz stronie bip.umtychy.pl organizacje pozarządowe – konsultacje.